

JO NESBØ

Ilustroval Per Dybvig

Doktor Proktor a velká lúpež zlata

Jo Nesbø
Doktor Proktor
a velká lúpež zlata
Ilustroval Per Dybvig

582 S.F.O. podporila vydanie tejto knihy.

Tento preklad vychádza s finančnou podporou NORLA.
This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2012

Illustrations © Per Dybvig 2012

Translation © Eva Lavříková 2015

Slovak edition © IRON LIBRI 2015

Published by agreement with Salomonsson Agency

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-970750-8-8

Doktor Proktor
a velká lúpež zlata

slovar

OBSAH

1. KAPITOLA	NIE PRÁVE VEĽKÁ LÚPEŽ ZLATA.....	7
2. KAPITOLA	TAJNÁ GARDA SA UJÍMA VECI.....	14
3. KAPITOLA	VEĽKÝ NÁBOR	26
4. KAPITOLA	BULE SA ROZHODNE.....	39
5. KAPITOLA	NAŠI PRIATELIA SA DOZVEDIA VŠETKO O SVOJEJ ÚLOHE. NO, VLASTNE ÚPLNE VŠETKO NIE... ..	45
6. KAPITOLA	UMENIE POBALIŤ SA, KEĎ ČLOVEK CESTUJE NAPRÍKLAD DO LONDÝNA	57
7. KAPITOLA	MÚZEUM VOSKOVÝCH FIGURÍN MADAM TOURETTE A KRÁĽ POPU	66
8. KAPITOLA	‚LEV, ŠKREČOK A...‘ – JE TO DLHÝ NÁZOV, TAK SI ROVNO PREČÍTAJ KAPITOLU.....	73
9. KAPITOLA	DROBNÁ LÚPEŽ	88
10. KAPITOLA	PRAVDA O MONOPOLYNÉZII	99
11. KAPITOLA	DIVOKÝ VKLAD	109
12. KAPITOLA	EŠTE TAJNEJŠIE SLUŽBY JEJ KRÁĽOVSKÉJ VÝSOSTI.....	118
13. KAPITOLA	PLÁN, KDE SA NEMÔŽE POKAZIŤ VÔBEC NIČ. DOPEKLA.....	126

14. KAPITOLA		VEEKÁ LÚPEŽ ZLATA.....	131
15. KAPITOLA		VEEKÝ ÚTEK.....	139
16. KAPITOLA		KRAVA, FATAMORGÁNA A VEEKÝ VÝSLUCH.....	148
17. KAPITOLA		PARTIA POPRSTOVÉHO POKERU. PARDON: VEEKÁ PARTIA POPRSTOVÉHO POKERU.....	158
18. KAPITOLA		PRÁVE TÁTO KAPITOLA NEMÁ NÁZOV. DÚFAM, ŽE TO PREŽIJEŠ.....	170
19. KAPITOLA		DOKTOR PROKTOR JE ŠIALENÝ (TĚDA: EŠTE ŠIALENEJŠÍ AKO INOKEDY).....	175
20. KAPITOLA		VEEKÉ FINÁLE.....	183
21. KAPITOLA		KRÁTKA PRESTÁVKA.....	193
22. KAPITOLA		NASPĚTĚ K VEEKÉMU FINÁLE.....	195
23. KAPITOLA		PREDĹŽENIE (POVEDZTE, TO VARI NIKDY NESKONČIA?).....	202
24. KAPITOLA		KARAMELOVÝ PUDING. ČO INÉ?.....	210

1. KAPITOLA | NIE PRÁVE VEĽKÁ LÚPEŽ ZLATA

V Osle vládne noc a na tiché spiace mesto padá dážď. Ale je naozaj také spiace, ako sa zdá? Jedna z dažďových kvapiek dopadne na hodiny na veži osloskej radnice. Chvíľu sa chveje na samom konci veľkej ručičky, potom z nej sklízne a z výšky dvadsiaticich poschodí padá na zem. Tam s mäkkým plesknutím dopadne na asfalt a spolu s ostatnými dažďovými kvapkami steká pozdĺž električkových koľají. Keby sme sa v túto osloskú noc vybrali spolu s kvapkou až ku kanalizačnému poklopu, začuli by sme, že ticho pretína nejaký slabý zvuk. A zvuk by naberal na sile spolu s tým, ako kvapka prepadáva otvorom v kanalizačnom poklope až do temnoty, ktorá je v osloských kanáloch ešte temnejšia. Spolu s kvapkou by sme sa potom plavili špinavou, zapáchajúcou vodou pretekajúcou kanalizačnými rúrami. Malými a úzkymi, ale aj takými veľkými, že sa v nich pokojne môžeme postaviť. Krížom-krážom pretínajú podzemie Osla, tohto skromného malého veľkého mesta, ktoré je hlavným mestom Nórska. A postupne, ako sa poprepletanými črevami kanalizácie dostávame stále hlbšie do jej vnútorností, je zvuk stále hlasnejší a hlasnejší.

Zvuk to nie je veľmi príjemný. Najviac zo všetkého pripomína zubára.

Presnejšie povedané, pripomína zvuk vrtačky dobývajúcej sa cez zubnú sklovinu a zubovinu až k citlivým zubným nervom. Niekedy zaznie hlboko, inokedy zakvíli nepríjemne vysokým tónom, podľa toho, čo práve krútiacej sa diamantovo tvrdej hlavicke kladie odpor.

Jedno je jasné – nie je to zvuk chvejúceho sa metrového jazyka obrovskej syčiacej anakondy. Ani výzvanie napínajúcej sa poltony škrtiacich svalov či ohlušujúce zaklapnutie papule veľkosti plávacieho kolesa okolo svojej obeť. Spomínam to len preto, lebo sa povára, že tu v kanalizácii taký had žije. A v tme naľavo možno zahliadnuť pár svietiacich žltých hadích očí. Takže ak ľutuješ, že si na tejto výprave s nami, ešte si to môžeš rozmyslieť. Jednoducho potichu zavri knihu, vykradni sa z izby alebo sa schovaj pod paplón. A zabudni na celú osloskú kanalizáciu, zvuk zubnej vrtačky či hady, ktoré žerú obrovske potkany, stredne veľké deti aj malých dospelákov – teda okrem tých mimoriadne chlpatých, s dlhými vlasmi a bradami.

Tak sa maj a všetko dobré. A zavri za sebou dvere.

Tak. Už sme tu zostali len my.

Pokračujeme v plavbe po prúde špinavej rieky až do samého temného srdca mesta. Zvuk postupne prerastá do hlučného revu a na konci tunela sa objaví svetlo. Razom

však pochopíme, že sa pred nami neotvorilo nebo ani nejde o žiadneho zubára z hlbín pekla, ale je to niečo úplne iné.

Pred nami stojí hlučný stroj na kolesách. Trčí z neho oceľové rameno a stráca sa v otvore, ktorý stroj zjavne prevrtal do stropu kanalizačnej chodby.

„We are almost there, lads!“ zakričí najväčší z troch chlapíkov, postávajúcich okolo stroja. Čelovými lampami svietia priamo do vyvrtaného otvoru. Všetci traja majú obuté čierne kožené baganče a oblečené vyhrnuté rifle na traky a biele tričká. Najvyššiemu z nich okrem toho na hlave tróni tvrdý plstený klobúčik. Práve v tejto chvíli si ho však zložil, aby si mohol z čela utrieť pot. Takže vidíme, že všetci traja majú vyholené hlavy a na čele nad hustým zrasteným obočím má každý vytetované jedno písmenko.

Ozve sa slabá rana a vrtáčka sa vzápätí rozjačí ako rozmazaný sopliak.

„We are in,“ zabručí ten s vytetovaným B a vypne stroj. Zvuk vrtáčky pomaly doznieva a oceľové rameno klesá. Z otvoru sa vynorí vrtacia hlavica a ten pohľad veru stojí za to: vo svetle čeloviek žiari ako najväčší diamant na svete. No, bude to zrejme tým, že to skutočne *je* najväčší diamant na svete. Len nedávno ho ukradli z diamantovej bane v Južnej Afrike.

Chlapík s vytetovaným C oprie o otvor rebrík a vybehne po ňom nahor.

Zvyšní dvaja ho napäto sledujú.

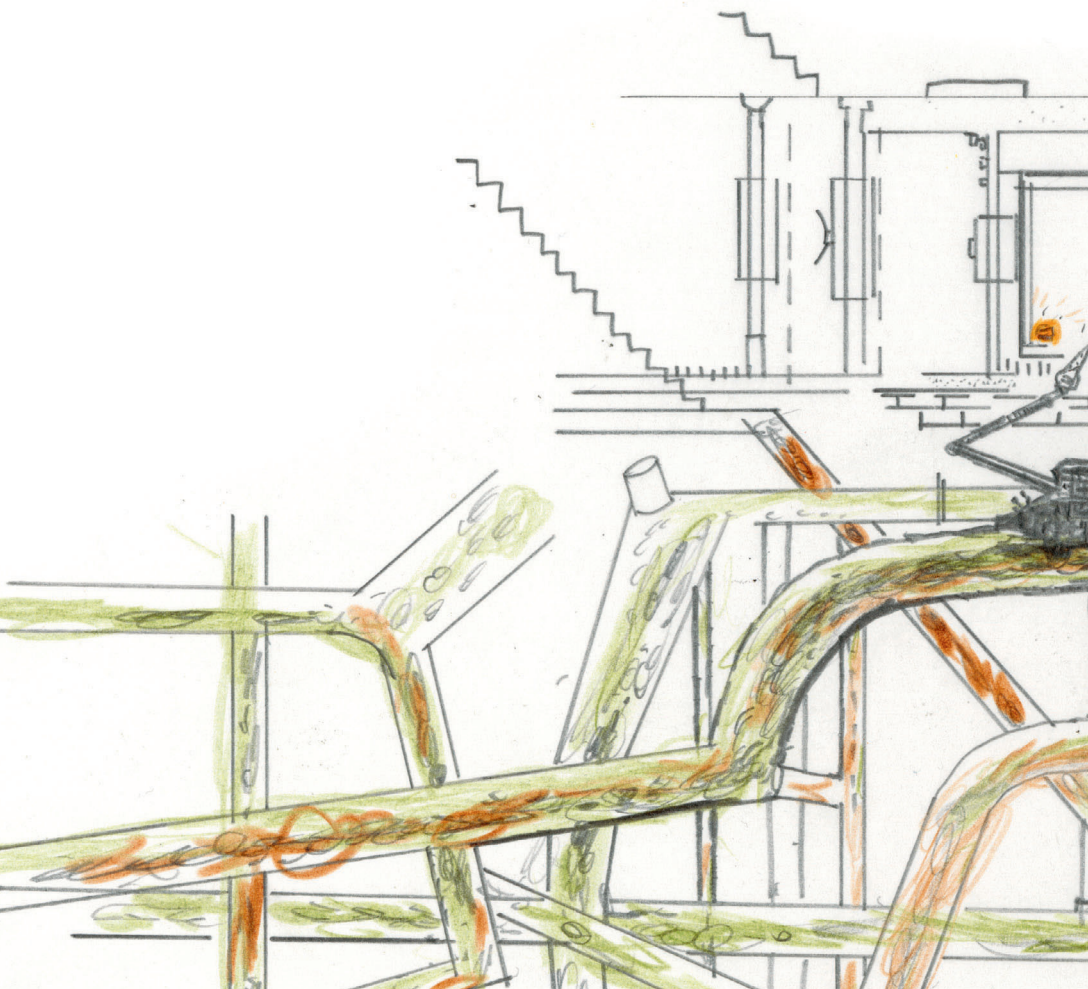
Päť sekúnd je úplné ticho.

„Charlie?“ zakričí ten s klobúčikom.

Ticho ďalšie tri sekundy.

Potom sa Charlie znovu objaví. Zápasí s niečím, čo vyzerá ako tehla, až na to, že je to zlaté a celkom zjavne omnoho ťažšie. Naboku je vyrazený nápis: NÓRSKA BANKA.

A pod tým trochu menšími písmenami: ZLATÁ TEHLIČKA ČÍSLO 101.

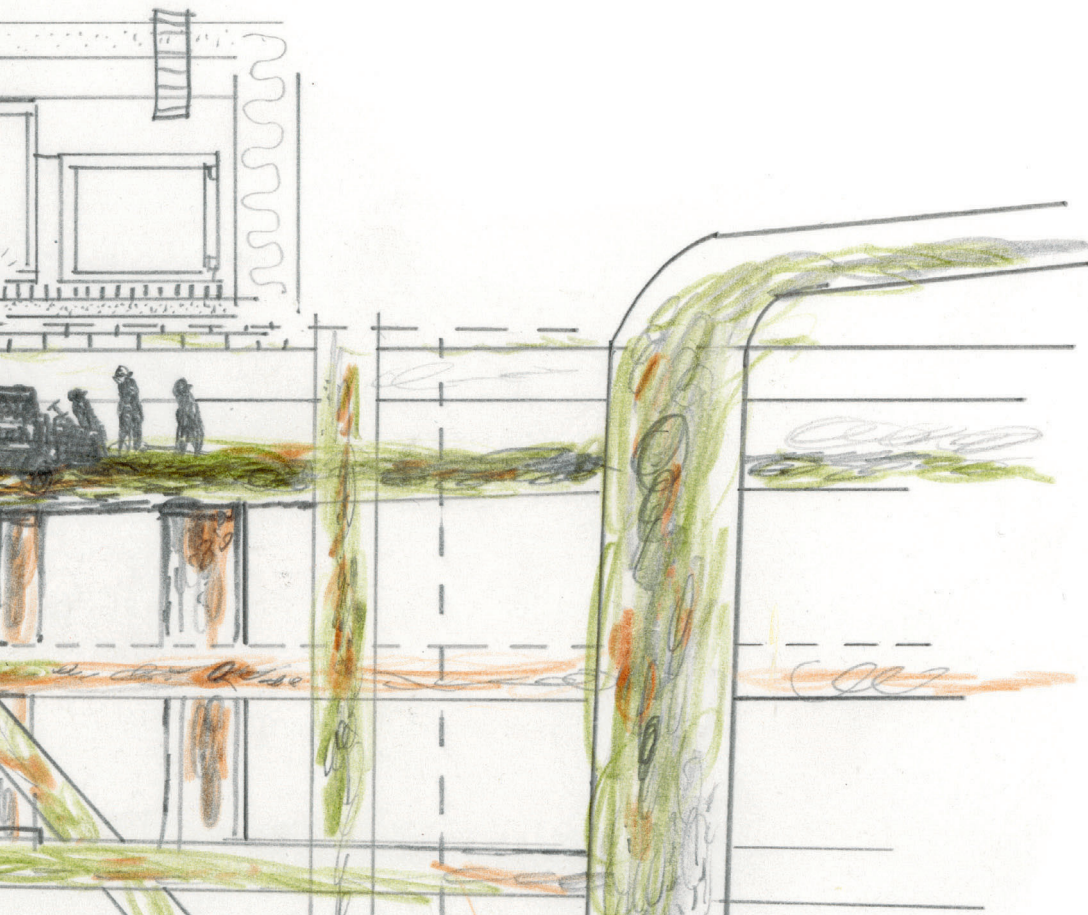

„Help me, Betty,“ povie Charlie. Ten s vytetovaným B sa vrhne k rebríku a prevezme od neho zlatú tehličku.

„And the rest?“ zisťuje najväčší a z klobúčika si sfúkne prach. Na čele má vytetované A, ale práve v tejto chvíli je takmer nečitateľné, pretože vraští čelo a písmeno sa stráca v hlbokých ryhách.

„That’s all there is, Alfie.“

„What?“

Ako tí jazykovo najzdatnejší z vás už určite zistili, rozprávajú sa títo traja po anglicky. Ak si však predstavíme, že sme užili jednu z multilingvistických piluliek doktora Proktora, znel by zvyšok rozhovoru asi takto:

„Bola tam len táto jedna, Alfie. Zvyšok bankového trezoru je úplne prázdny.“

„Chceš povedať, že toto je všetko zlato, čo v tejto prekliatej národnej banke majú?“ zasyčí prostredný, Betty, a pustí zlatú tehličku, ktorá so zadunením pristane v batožinovom priestore stroja.

„Len pokojne, Betty,“ ozve sa Alfie. „Ani táto jedna nevyzerá najhoršie. Čisté zlato, skrz-naskrz. Poberieme sa domov, chlapi.“

„Pst!“ strhne sa Charlie. „Počuli ste to?“

„Čo?“

„Syčanie.“

Alfie zastoná. „V kanáloch žiadne syčanie nepočuť, Charlie. Pípanie potkanov a kŕkanie žiab možno, ale syčanie, na to by sme museli byť hlbšie v džungli.“

„Aha!“

„Čo zase?“

„Nevideli ste to? Žlté oči! Žmurkli a stratili sa!“

„Červené potkanie chvosty a zelené žabie stehienka možno,“ vraví Alfie. „Ale žlté oči, na to by sme museli byť hlbšie v džun...“

Preruší ho ohlušujúci zvuk.

„Hm,“ ozve sa Alfie a počúcha sa po brade. „Možno predsa len sme v džungli, chlapci. Pretože to nepopierateľne znelo presne ako zaklapnutie hadích čelustí. A myslím, že viete, čo v takom prípade treba robiť.“

„Ako chceš, Alfie,“ súhlasí Charlie. „Fakt to boli hadie čeluste?“

„Fakt. A mama povedala, že jej máme z Osla doniesť niečo pekné. Čo tak boa?“

„Jupí!“ poteší sa Betty a z batožinového priestoru vytiahne riadnu kovovú opachu. Nabije ju a vystrelí. Z ústia vyšľahne plameň a osvetlí steny kanála. Vystrelené guľky s rachotom presviestia chodbou.

Ostatní dvaja namieria svetlá tam, kde Charlie videl žlté oči. Nie je tam však nič, len trasúci sa potkan. Stojí na zadných nohách, chrptom pritisnutý k stene.

„Doriti,“ šepne Betty.

„To, po čo sme prišli, máme,“ zhodnotí Alfie a nasadí si klobúčik. „Zbalte to, ideme.“

A kým my pokračujeme s kvapkou ďalej cez kanalizačný systém až k čističke a ďalej do Oslofjordu, počujeme, ako tí traja balia náradie a štartujú stroj.

Ale to posledné, čo počujeme, je...

Presne tak.

Sssyčanie hada.

2. KAPITOLA | TAJNÁ GARDA SA UJÍMA VECI

Presne o ôsmej ráno urobil riaditeľ Nórskej národnej banky to, čo robieva hneď po príchode do práce každé ráno. Zišiel dolu schodmi do najhlbších podzemných priestorov Nórska. Prešiel popri mincovni, kde razia mince s obrázkami kráľa. Popri tlačiarň bankoviek, kde tlačia bankovky s obrázkami slávnych mŕtvych nórskejších osobností, väčšinou fúzatých. Popri fajčiarni, kde pri fajčení vyfukujú dymové krúžky, a ďalej až do miest, kde majú ľudia svoje bankové sejfy. Potom aj so zástupcom riaditeľa banky odomkli a zase za sebou zamkli troje oceľových dverí a konečne zastali pred trezorom s národným zlatom Nórska.

„Odomknúť!“ zavelil riaditeľ banky ako obvykle.

„Kľúče máš ty, Tor,“ odvetil zástupca tiež ako obvykle a zívól.

„Ach, áno,“ spomenul si riaditeľ ako obvykle a odomkol.

Vošli do trezoru.

Boli presne štyri minúty a trinásť sekúnd po ôsmej, keď sa z najhlbších podzemných priestorov Nórska ozval zúfálny výkrik. A boli presne štyri minúty a pätnásť sekúnd po ôsmej, keď riaditeľ banky šepol zástupcovi riaditeľa banky:

„Nikomú ani muk, jasné? Teraz si nemôžeme dovoliť žiadať paniku.“

„Ale... ale budúci pondelok prídu inšpektori skontrolovať národné zlato!“ odpovedal zúfalo zástupca. „Čo len s nami bude? A čo bude s Nórskom?“

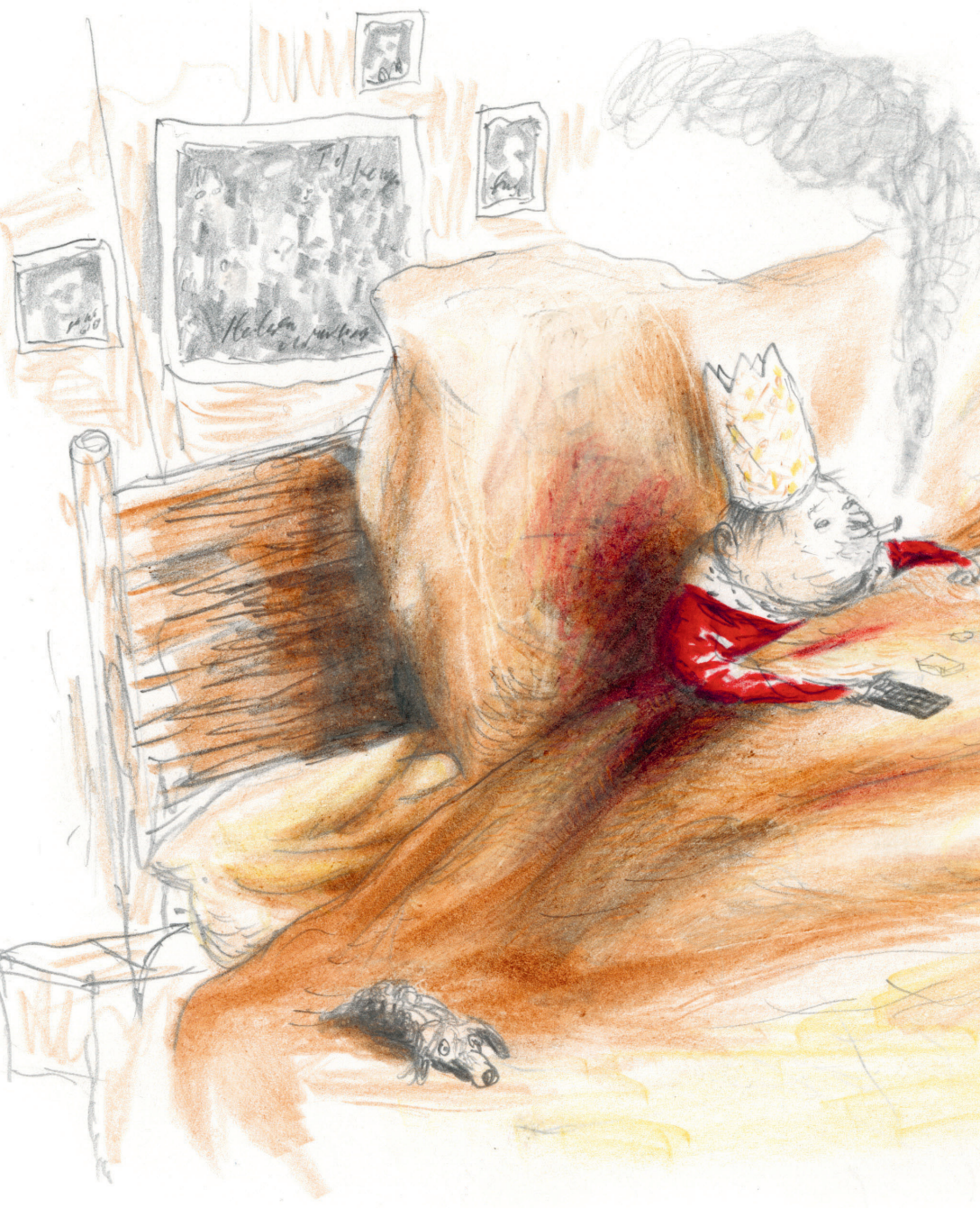
„Nechaj to na mňa,“ povedal riaditeľ Tor.

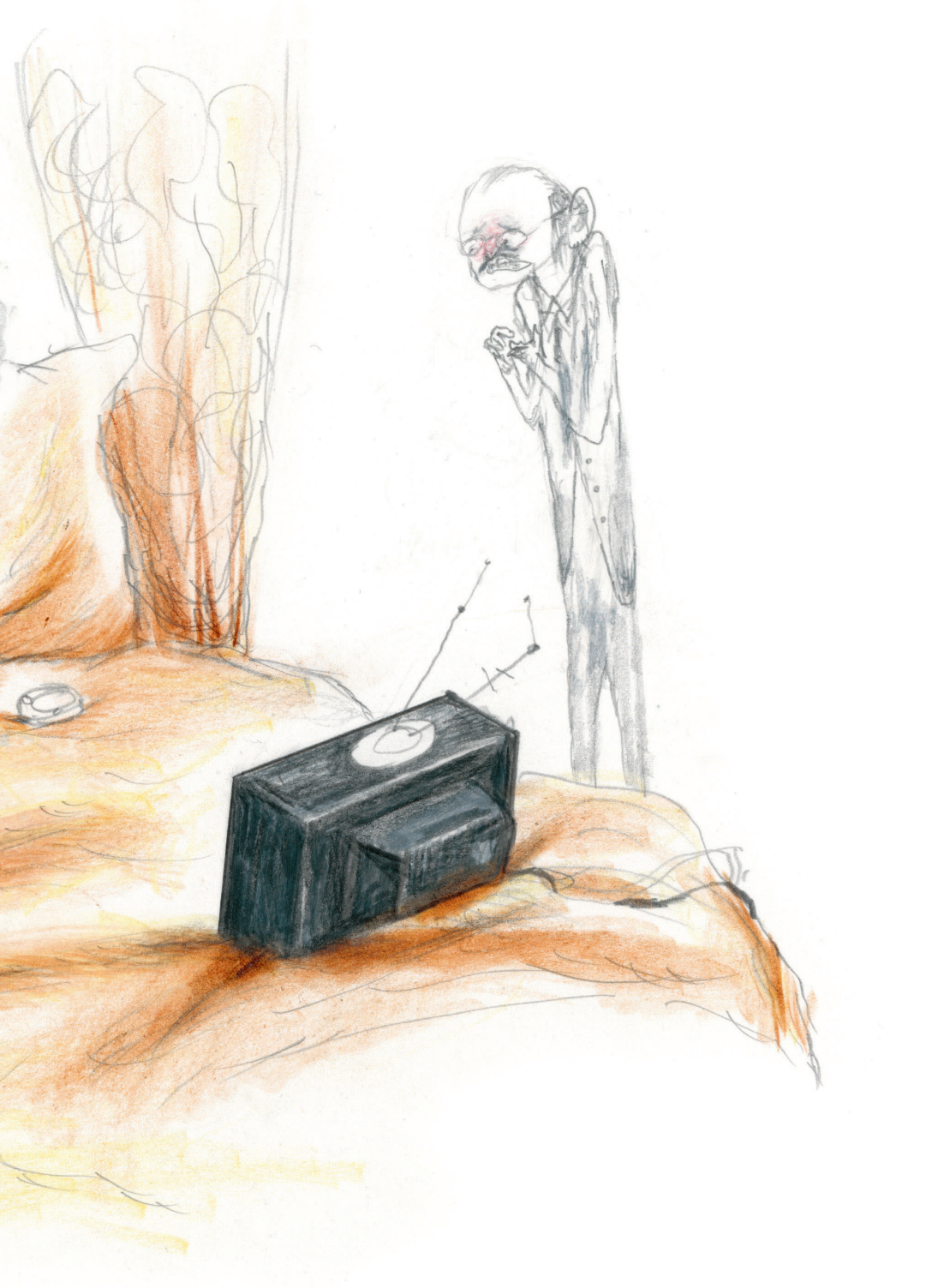
„A čo chceš robiť?“

Riaditeľ Tor sa trochu zamyslel. „Panikáriť.“

Tentokrát kričali obaja.

Bolo deväť hodín a ako mal kráľ o tomto čase vo zvyku, ležal v posteli a v televízii sledoval športové správy. Reportér si na nose poopravil okuliare a vyhlásil, že kolujú chýry, že majiteľ Chelchester City Maximus Rubľov chce pred futbalovými majstrovstvami odkúpiť samotného Ibranaldoveza, najdrahšieho, najlepšieho a najrozmaznanejšieho futbalistu na svete. To si však, samozrejme, nemohol dovoliť. Rubľov bol síce najbohatší človek na svete, bohatší ako Olav Korunný, Tomáš Pracháč a Šiling Boháč dokopy. A vlastnil Fínsko aj Nový Zéland, osemnásť fabrík s hustým smogom a vychudnutými detskými robotníkmi, dvadsaťštyri politikov, štadión Chelchester, štyri povolenia na prevádzkovanie taxikárskej spoločnosti a ukradnutý bicykel s dvadsiatimi štyrmi prevodmi. Ani to však nestačilo, pretože všetci vedia, že toľko peňazí, aby dokázal kúpiť Ibranaldoveza, nemá nik. Tí, čo sa o to pokúsili naposledy, ponúkli tisícdeväťsto

miliónov libier, Tadžikistan, tri lietadlové lode, novučičky vyumývaný mrakodrap a dve vrtuľové lietadlá – síce použité, ale v dobrom stave. Keď dostali odmietavú odpoveď, prihodili Dominikánsku republiku, Radničnú ulicu, tri tučné cestovné šeky a Zem kráľovnej Maud. Bez toho, aby sa kráľovnej Maud vôbec opýtali. Odpoveďou bolo rázne: „Nie!“

„Vaša výsosť,“ ozval sa odo dverí služobník. „Je tu riaditeľ Nórskej národnej banky a...“

„Pošli ho dnu,“ prikázal kráľ a ani neodtrhol zrak od obrazovky.

Riaditeľ banky vtrhol do miestnosti. „To je strašné!“

„To teda je,“ súhlasil kráľ. „Len pomysli na všetky tie peniaze.“

Riaditeľ banky prekvapene zíval na kráľa. „Takže už o tom viete?“

„Že či. Práve to dávali v televízii. A Rubľov predsa nepotrebuje Ibranaldoveza na to, aby porazili Rotten Ham. Koniec koncov, je to len futbalové mužstvo z najspodnejších priečok štvrtej divízie, chudobné ako kostolná myš.“

„Nie, hovorím o lúpeži!“

„O akej lúpeži?“

„Niekto dnes v noci vylúpil banku a ukradol všetko nórske zlato!“

„O čom to hovoríš, Tor? Niekto že ukradol všetko... No, úprimne, teraz je to len jediná zlatá tehlička. Si poistený proti krádeži?“

„Áno, ale...“

„Dúfam, že nie s privysokou spoluúčasťou.“

„To nie, ale...“

„V tom prípade si myslím, že by si mal zavolať na políciu namiesto toho, aby si ma otravoval počas športových správ.“

„Nie, nie, to v žiadnom prípade nemôžem. Vypukla by panika.“

„Aká panika?“

„Ekonomická panika.“

Kráľ si premýšľavo priložil prst k brade. „Hm. Tak sa mi marí, že keď sme v kráľovskej škole preberali ekonómiu, práve som bol chorý.“

„Takže,“ vysvetľoval riaditeľ banky. „Vec sa má tak, že ľudia musia byť presvedčení o tom, že všetky bankovky, ktoré tlačíme, sa dajú zameniť za zlato z trezoru Nórskej národnej banky. Ak sa dozvedia, že tam žiadne zlato nie je, vypukne panika, všetci naraz sa pokúsia zameniť peniaze a – šups – nórska koruna zrazu nemá hodnotu jediného centa. A všetci skončíme chudobní ako kostolné myši.“

„Také zlé to hádam nebude. O akej veľkej chudobe je reč?“

„Prosím?“

„Byť chudobný ako Švéd je síce zlé, ale stále to ešte nie je chudoba ako napríklad vo východnom Rakúsku, však nie?“

„Vo východnom Rakúsku?“

„Áno. V západnom Rakúsku síce všetko šliape ako švajčiarske hodinky, ale počul som, že v okrajových častiach